

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

I. Lex ab Elisabetha lata, unde postea supplicij de Scotiae regina sumendi
occasio sumta est Babingthoni epistola.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

in via ex insidiis, globulo plumbeo paullo infra umbilicum adacto ac prope renes transmissio, eodemque ictu Georgii Duglassi equum, qui ultra eum erat, exanimavit, ac celeriter sese subduxit. Moravius percussus paucis quibus supervixit horis, nullo pœnitentiæ signo edito, non invocato divino nomine, sed multis profusis blasphemis tandem expiravit, illa verba paullo ante obitum frequenter repetens: *Ego ex eis mingentem ad parietem non susperesse permittam*. Imminente jam extremo agone, totus in furorem versus, & horribilibus phantasmatis, ut qui cum diabolo rem habuisse creditur, agitato, sæpe exclamavit, *Ice, ice, ice*: qua voce Scoti in summa animi perturbatione uti solent. Sic vixit, sic mortuus est an. 1571. 27. Jan. miser ille Moravius; præcipuus quæ toto regno commissa sunt, sacrilegiorum auctor, & Catholicæ religionis extirpator. Mors ejus omnibus Protestantibus luctuosa fuit, & imprimis Anglorum reginæ. Nomen ejus hæretici statim Martyrum Catalogo adscripserunt, & magnificum ei tumulum sive Mausoleum extruxerunt, qui sepulera & monumenta majorum tota vita sua destruere satagebat. In quo quidem divinam merito agnoscimus justitiam, quæ eum qui reginæ suæ necem machinabatur, prius ad exitium pertraxit.

*Sic æquum fuerat, qui aliis intendere mortis
Casus parabat, prius ipsidem prendier.*

VI. Accepto de Moravii morte nuncio, Elisabetha Sufflexiæ Comitem cum decem circiter armatorum millibus ad limitem misit, cum Maria regina transigere se velle simulans, his tamen conditionibus, ut illa Angliæ reginam superiorem agnosceret, & Scotiæ arces ac loca munitiora Anglorum potestati permitteret, filium etiam regem & proceres aliquot obsidum loco traderet; tum omni injuriarum abjecta memoria, exteris federibus renunciaret, & à Catholica religione discederet. Quibus quum Maria assentiri nec vellet, nec posset, hæretici Elisabethæ animum multo majores suspicionibus impleverunt, Mariam non regnum modo affectare, sed reginæ etiam vitæ insidari dictitantes: quibus illa impulsâ (neque enim figulus figulo tantum, ut est in proverbio, sed & reges regibus invident) æmulam, uti videbatur, tollere decrevit, ut quæ tantarum virtutum etiam in captiva elucentem omniumque oculos perstringentem splendorem ferre non posset. Ad Mariæ calamitates illa quoque tum accessit, quod filius

ejus Jacobus VI. anno M.D.LXXXIII. procerum quorundam & subditorum prodicione, in custodiam datus fuerat, è qua tamen ille non multo post evasit.

[a] *Elisabetha cum Maria in gratiam redire se velle simulat.*

DE PROCESSU AB ANGLIS CONTRA Mariam Scotiæ reginam instituto, variisque artibus, quibus Angliæ legibus eam subicere conati sunt, tum quomodo eadem ad causam dicendam producta, ac tandem damnata sit.

CAPUT DECIMUM OCTAVUM.
ARGUMENTUM.

- I. *Lex ab Elisabetha lata, unde postea supplicii de Scotiæ regina sumendi occasio sumta est. Babingtoni epistola.*
- II. *Scotiæ regina arctiori custodia mandatur.*
- III. *A quadraginta octo viris causa ejus ventilatur.*
- IV. *Quibus de rebus interrogata fuerit, & quid ad singula responderit.*
- V. *Ejusdem de Balarai facti responsio seu confessio.*
- VI. *Capitis damnatur. Aliquot ejus ad Gallie regem & Elisabetham Angliæ reginam epistola.*

I. **E**A est rerum humanarum conditio, [a] ut nihil stabile, nihil diuturnum sub sole reperitur, sed miræ perpetua vicissitudo omnia in se circumvolvatur. Cujus non minus illustre quam luctuosum exemplum Mariæ Scotorum reginæ fortuna nobis exhibet: quam primo in regia dignitate collocatam, mox in acie ac prælio contra suos versantem, postea in lacu Lævino captivam, ac tandem in Angliam fugientem vidimus. Sed & miram rerum mutationem! Ecce enim dum jam illa omnes tempestates effugisse videtur, in ipso portu misera naufragium facit. Quid profuit è lacu Lævini custodia elapsæ gratulari, si postea eandem in carcerem multo terriorem compingi videamus? Nunc illa nobis tantum consolatio restat, quod omnia adversa æquo animo ferentem & ex alto quasi despicentem, sic denique humanas res supergressam prædicare nobis licet, ut nullus ad eam ictus pervenire possit.

Elisabetha quamprimum Mariam in sua habuit potestate, omnia sua consilia & cogitationes eò convertit, ut vivam eam sibi elabi numquam pateretur.

[a] *Decretum Curie Anglicanæ.*

teretur. Eum in finem in regni comitiis xxvii. anno regni Elisabethæ à xxiii. Novembris usque ad xxix. Martii sequentis anni celebratis decretum factum est in hanc sententiam: Quum salus hujus regni, secundum Deum, in reginæ incolumitate potissimum consistat; & vero manifestum sit, quæ consilia & conatus nuper tam extra quam infra hoc regnum, non solum contra reginæ personam & vitam, sed etiam in certissimam reipublicæ perniciem suscepti fuerint: propterea ut tantis periculis obviam eatur, rogantibus trium Ordinum ad hæc comitia legatis, communi Parlamenti auctoritate decretum est, Ut si posthac in regnis reginæ nostræ imperio subjectis quæcumque rebellio excitata, aut aliæ ejusmodi conspirationes initæ fuerint, quæ vel ad reginæ personam ac Majestatem lædendam, in favorem cujuscumque qui jus aliquod post mortem reginæ in hoc regnum sibi vindicet, vel ad regni statum perturbandum pertineant, xxiv. Judices è Consilio privato ac procerum ordine, ut & Curiali Senatu, quem Recordationis appellant, à regina nominandi, potestatem habeant, vi hujus decreti, de istis ac similibus cognoscendi, & post diligentem examinationem sententiam pronunciandi, ac reos damnandi. Qui damnati hoc modo fuerint, eos omni suo jure quod alias præterdere poterant, privatos, ac regni hujus incapaces pronunciamus, &c.

Quis non videt, decretum hoc unice eo spectasse, ut Scotiæ regina ab omni successionis jure, immo ipsa vita excluderetur? Qui ignominiosum Mariæ supplicium justitiæ prætextu palliare conantur, litteras allegant ad Babingtonum nescio quem scriptas, quibus illa libertatem suam ei commendabat. Sed ut proditorie hæc conficta esse appareat; totius rei seriem paullo altius exponam. Gilbertus quidam Giffordus postquam aliquot annos tam in Rhemenfi quam Romano Seminario litteris operam dedisset, in Angliam reversus ut Dei & Catholicæ Ecclesiæ causam promoveret, diaboli causam summa diligentia egit; ab hæreticis persuasus, ut operam suam in pervestigandis ac protrahendis Catholicis commodaret, Walsinghamo viam commonstrante qua commodissime id facere posset. Eodem suggerente Giffordus in Rhemense Seminarium reversus, sacerdotio inaugurari voluit: deinde Lutetiam profectus, in Thomæ Morgani nobilis viri, & qui de Maria regina in libertatem vindicanda vehementer laborabat, familiaritatem sese insinua-

vit. Quam in re Giffordus quoque suam ei operam promisit. Sic ergo à Morgano in Angliam remittitur, datis litteris quas ad Babingtonum perferret. Ille literas Thomæ Philippo Walsinghami Secretario describendas dat, deinde Catholicis quibus inscriptæ erant, tradit, & responsum petit. Giffordus postea Lutetiæ comprehensus, multis apud eum deprehensis litteris & instructionibus, totum hujus prodicionis ordinem detexit. Hæretici subodorati Catholicos in Maria regina liberanda satâgere, atrocem ei hinc invidiam & odium conflare, regni affectari crimen impropere. Capitur Babingtonus, & quæstionum doloribus ac tormentis victus, plus fatetur, quam sciebat. Elisabetham anxiam Walsinghamus magis impulit, & ad cognatæ cædem animavit. Quin vix quisquam in aula erat, qui non miram de reginæ salute sollicitudinem præ se ferret. Eodem tempore Hugonota quidam Gallus Cavagnius nomine, capitis supplicio postea Lutetiæ ob prodicionem & alia flagitia affectus, à Calvinistis subornatus, Mariam perdere omnibus modis studebat. Unde tandem factum est, ut Elisabetha Mariæ cognatæ necem apud se decreverit, misso certo homine ad Sarisburiensem Comitem, summum rerum capitalium quæsitorem, cum mandatis, ut quamprimum litteras accepisset, Mariam quam in custodia habebat, supplicio afficeretur. Ejus rei quum indicia quædam ad Lamottam Fenelonium regis Christianissimi Oratorem emanassent, statim ad Elisabetham profectus, tam multa eam in rem differtit, ut illa quietem noctu capere non posset. Dormiebat cum Elisabetha in eodem cubiculo Staffordiæ domina: cui illa è somno excitæ insomnium suum narravit, nimirum visam sibi Mariam primum, deinde se quoque decollari. Tum Staffordia, Causa, inquit, hujus somnii procul dubio est decretum contra Mariam supplicium. Quia vero res adhuc in integro est, suaserim ego ut Consiliariis aliquot accersitis, quid illa in re faciendum sit amplius deliberes. Vocantur ergo Comes Lancastriæ & Betfordiæ, nec non magnus regni quæstor seu Thesaurarius: qui ut ante acerbæ in Mariam sententiæ auctores fuerant, ita nunc ut ne reginam offenderent, differendam eam esse suadebant. Mittitur ergo ad Sarisburiensem Comitem Georgius Lancastrii domesticus, tanta usus celeritate, ut illum alterum pæne præverterit.

Aa 2

Hoc

[a] Historia de Antonio Babingtono.

Hoc nuncio Mariae reginae familia recreata, melius sperare coepit: sed ea spes non multo post in summum maerorem fuit conversa.

II. Elisabethae enim jussu Maria ab Amia Paulero Anno M. D. LXXXVI. die XI. Augusti, arctiori custodiae fuit inclusa. Unde quum paullo post ad venationem, qua plurimum delectabatur, profecta, & aliquanto celerius progressa esset, apud Paulerum tardiufcule subsequenter, quod eum praestolata non esset, sese excusavit. Ille comitem accepta excusatione, Nuncium ab Elisabethae regina, cum mandatis ad ipsam, adesse respondit: qui ex equo descendens Mariam sic affatus est: Elisabetham reginam satis mirari non posse, quod clandestina contra ipsam & regni statum consilia tractare non cesset: quod suis ipsa oculis viderit ac legerit. Quum ergo de ministris & domesticis quosdam in culpa esse non ignoret; non aegre ferre debere eorum seperationem. Reliqua ex Paulero intelleturam. Ad haec regina, Non primam, aiebat hanc esse calumniam, qua apud reginam traducta esset. Ab ejusmodi suspicione a praesenti in qua esset fortuna satis superque se purgari, etiam si singularis illa animi affectio atque observantia, qua semper ipsam prosequuta sit, ejusmodi conatus non inhibuisset. Sed facile videre se quid agatur. Perenti cum Navio secretario suo colloquium, non solum illud denegatum fuit, sed ministri plerique aut vi ab ea distracti, & in diversas custodias abducti, aut alius alio hinc inde dilapsi sunt. Paulerum deinde aliam viam ingressum, regina quonam ipsam abduceret rogat. Quum ille in multo commodiore locum dixisset, regina, Ego, inquit, moriar potius, aut ad eum unde egressa sum locum redibo. Statimque ex equo desiliens, quum pedibus aegre incederet, pedissequa sustentante gressum adjuvabat. Tum ad Paulerum conversa, inter lachrymas & singultus, Turpe aiebat & indignum esse, liberam & exteram Principem feminam hoc modo tractari. Comitatum sibi adjunctum latrone potius quam regina dignum. Reginam se quoque esse, nec minus illustri familia prognatam quam Elisabetham: quam in se multo aequiorem esse sciret, sed a Consiliariis utriusque male volentibus seduci. Viderent ergo quid agerent, & ad quorum injuriam ista pertinerent: quam sine dubio aliquis exterorum Principum esset vindicaturus. Tandem quum frustra haec a se dici videret, Paulerum rogat, cujus jussu ita secum age-

retur: Ille Elisabethae jussu respondit, prolatis literis, quibus ei mandabatur ut Mariam in arctiorem deduceret locum, addita quanta opus esset custodia, donec aliud ipsa fieri juberet. Tum Maria exclamans,

Hac, inquit, dextra fidesque est?

Sic nos in scepra reponis?

Quum hoc modo fortunam suam aliquamdiu deplorasset, tandem appetente jam nocte, equum rursus conscendit; Tiqueshallam, in Walteri Alchamiae res deducta: Paulerus vero missis aliis quod e suis, omnes Mariae ministros & domesticos in custodiam dari, omniaque conclavia, arcae & chartophylacia obsignari jubet: qua postea a duobus reginae consiliariis aperta ac provoluta sunt, atque inde tres corbes chartarum pleni asportati. Haec XVIII. Augusti facta sunt. Decem diebus post Maria Chartelaium deducitur, magnum cum comitatu. Ibi quum esset, Paulerus die quodam Mariae nunciari jubet, habere se pauca quae cum ipsa loqui vellet. Morbum excusantem nihilominus adit, & argentum atque aurum quod penes se haberet, consignari sibi petit: quippe famam spargi multos pecunia ab ipsa ad prodicionem subornari, & ad rebellionem excitari. Illa calumniae hujus atrocitate vehementer offensa, licet diligenter admodum se purgaret, impetrare tamen non potuit, quominus omnis ipsi thesaurus fuerit ablatus, etiam ea quae ad sumtus funebres illa destinata. Detrahitur ei tum quoque omne fere fuit ministerium, ac pauca tamen necessaria tantum relictis. Non multo post idem Paulerus iterum reginam adit, & quantorum criminum a diversis insimuletur ostendit; imprimis Babingtonium quendam confessum esse, sex viros a se subornatos qui Elisabethae occidendae partes susceperint; quae de patratâ conjurati iniecto in proxima horrea igne, omnibus ad incendium restringendum accurrentibus, Paulerum cum uxore & familia occidere, & Mariam a custodia educere ac reginam proclamare constituerent: & ad eam tuto deducendam equites aliquot in propinquo collocandos. Maria insignem hanc adversariorum mentendi libidinem demirata, iterum diligenter se purgat, de Babingtonio imprimis, quem sibi notum quidem esse jurabat: addens nihil haecenus insidiosae aut proditoriae a se contra reginam tentatum, sed varias etiam machinationes contra eandem detectas. Aliquanto post Paulerus aere in salubrem causatus, reginam monet, sibi ejus aliò